

BAROMETR BEZPIECZEŃSTWA W OBROCIE GOSPODARCZYM

- raport

Spis treści

Barometr Bezpieczeństwa w Obrocie Gospodarczym

Badanie _____	3
Barometr Bezpieczeństwa w Obrocie Gospodarczym _____	4
BOG w grupach _____	5
Nieuregulowane należności _____	6
Nierzetelność płatnicza jako przeszkoda w prowadzeniu działalności gospodarczej	7
Przedsiębiorcy jako płatnicy _____	8
Odzyskiwanie podatku od „złych długów” _____	9
Podsumowanie _____	10
Szczegółowe wyniki badania _____	11

Badanie

Zatory płatnicze oraz zaległe i stracone zobowiązania stanowią ważne zagadnienie w życiu gospodarczym. Biorąc pod uwagę konsekwencje zaległości płatniczych InfoMonitor Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (InfoMonitor), Biuro Informacji Kredytowej S.A. (BIK), Związek Banków Polskich (ZBP) i Pentor Research International (Pentor) dostrzegły potrzebę monitorowania rozmiarów tego zjawiska w obrocie gospodarczym i jego zmian w czasie. Odpowiedzią jest zapoczątkowane w listopadzie 2007 r. regularnie przeprowadzane badanie wśród przedsiębiorców mierzące poziom bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym.

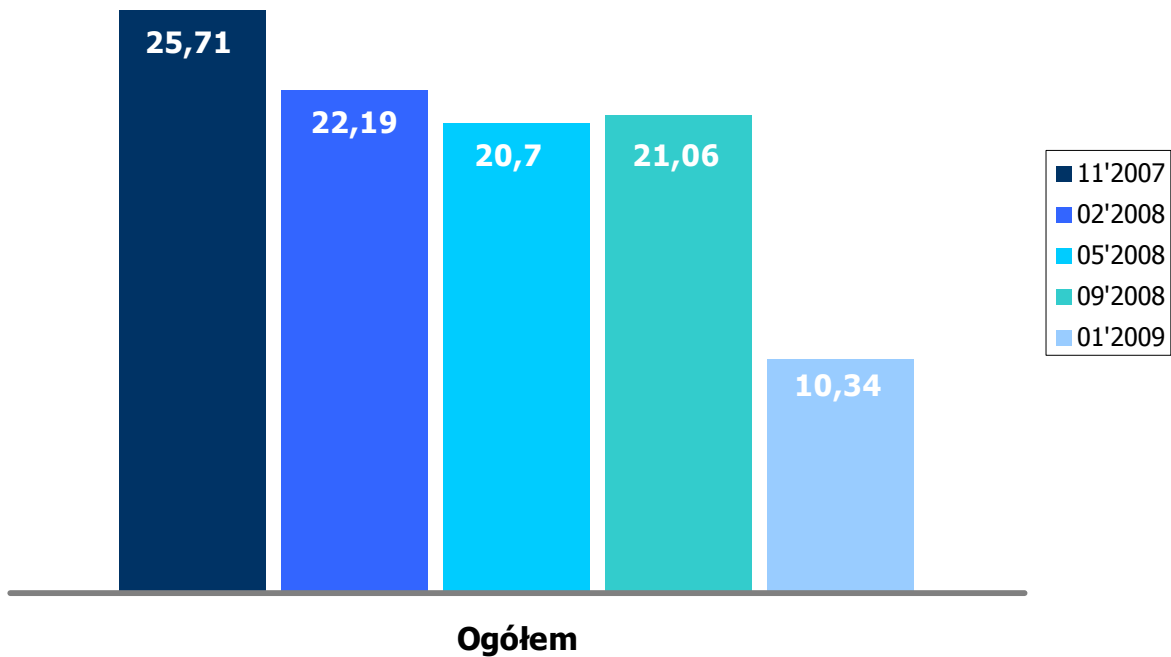
Podstawowym wskaźnikiem prezentującym poziom oraz zmiany badanego zjawiska jest BOG – wskaźnik bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym.

Badanie przeprowadzono z pracownikami trzech segmentów firm. Respondentami były osoby odpowiedzialne za finanse firmy. Zrealizowano 200 efektywnych wywiadów w grupach: dostawców usług finansowych, którzy stanowili 35% próby (banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, ubezpieczyciele, firmy wydające karty kredytowe, firmy leasingowe, firmy zajmujące się wykupywaniem długów i faktoringiem, spółki udzielające pożyczek), dostawców usług masowych – 35% próby (spółdzielnie lub wspólnoty mieszkaniowe, dostawcy energii elektrycznej, wodociągi, dostawcy innych usług komunalnych, dostawcy gazu, dostawcy telewizji satelitarnej lub kablowej, przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej, operatorzy telekomunikacyjni) i w grupie przedsiębiorców – 30%. Badanie przeprowadzono w dniach od 5 do 14 stycznia. Posłużono się metodą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo CATI.

Najnowsza edycja Barometru uzupełniona została wynikami badania przeprowadzonego na zlecenie Centrum Informacji Gospodarczej przez Agencję Badań Rynku OPINIA wśród przedsiębiorców.

Barometr Bezpieczeństwa w Obrocie Gospodarczym

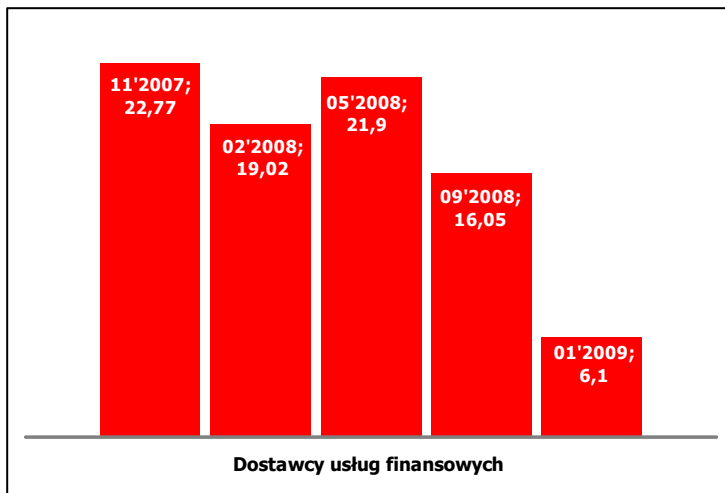
W odczuciu przedsiębiorców w ciągu ostatnich 4 miesięcy znacząco spadło bezpieczeństwo w obrocie gospodarczym. Wskaźnik bezpieczeństwa spadł o ponad połowę przyjmując wartość 10,34. Od początku prowadzenia badania wskaźnik spadł o ponad 15 punktów.

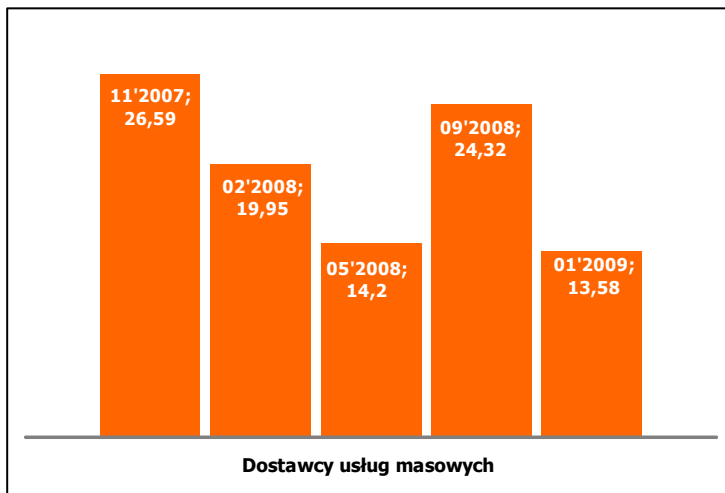
Wskaźnik może przyjmować wartości z zakresu od -100 do 100. Wzrost jego wartości oznacza poprawę oceny bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym. Wartość wskaźnika w styczniu jest dodatnia, wynosi 10,34 i jest o 10,72 punkty niższa od odnotowanej w pomiarze wrześniowym.

BOG w grupach

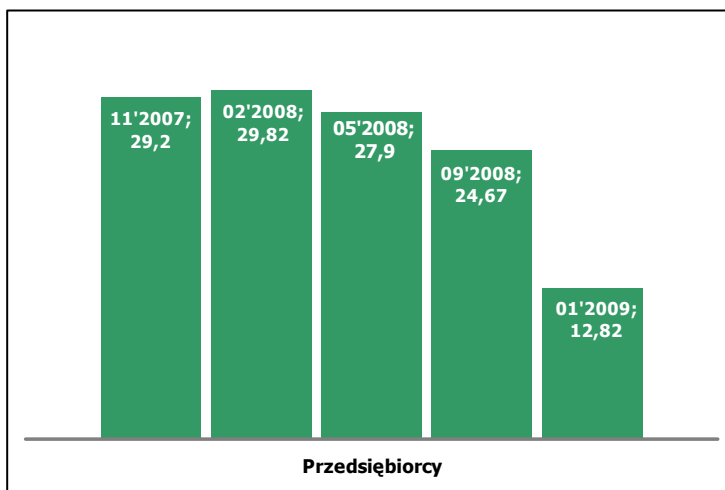
Za tak wyraźny spadek wartości wskaźnika w niemal równej mierze odpowiadają wszystkie trzy grupy badanych firm. Najniższy poziom poczucia bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym zanotowano w grupie dostawców usług finansowych.

W styczniu 2009 r. wskaźnik bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym (BOG) przyjął wartość 6,1 punktów w przypadku dostawców usług finansowych, co stanowi spadek w stosunku do września 2008 o 9,95 punktu.

W przypadku dostawców usług masowych wskaźnik wyniósł 13,58 punktów.

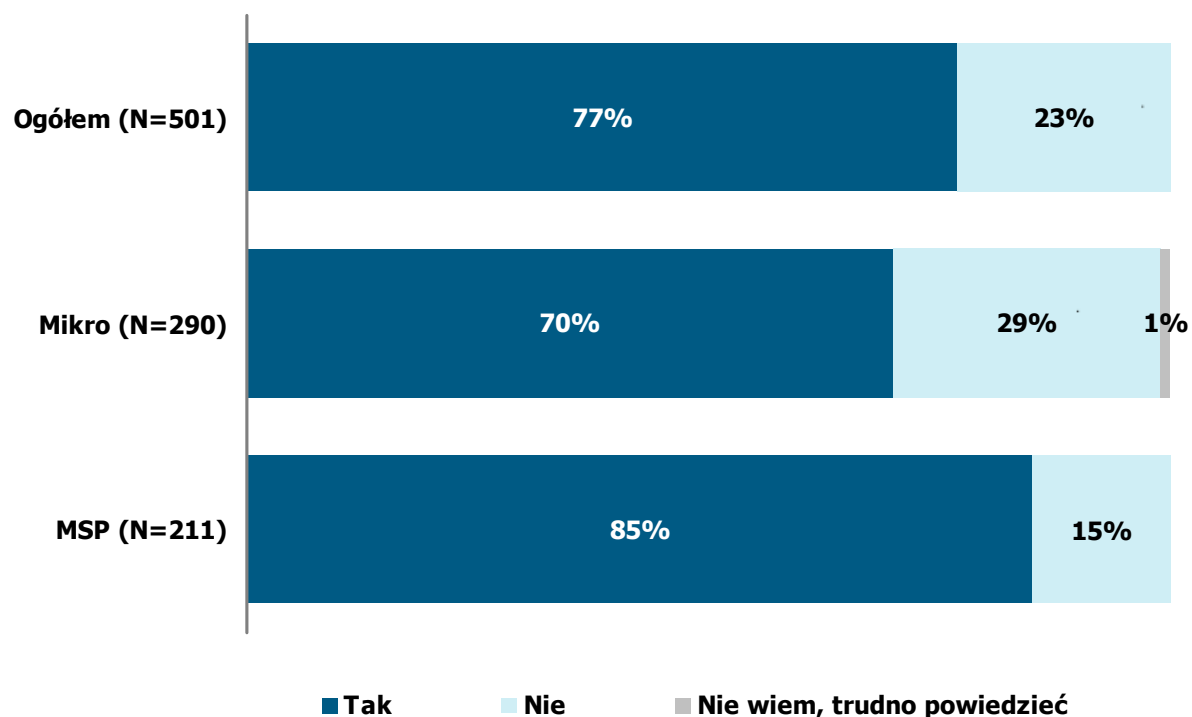

Dla wskaźnika w grupie przedsiębiorców odnotowano spadek o 11,85 do poziomu 12,82 punktów.

Nieuregulowane należności

Zaledwie 23% przedsiębiorców nie spotkało się z sytuacją, by kontrahent nie uregulował zobowiązania wobec jego firmy. Pozostałe 77% przedsiębiorców miało do czynienia z tym problemem.

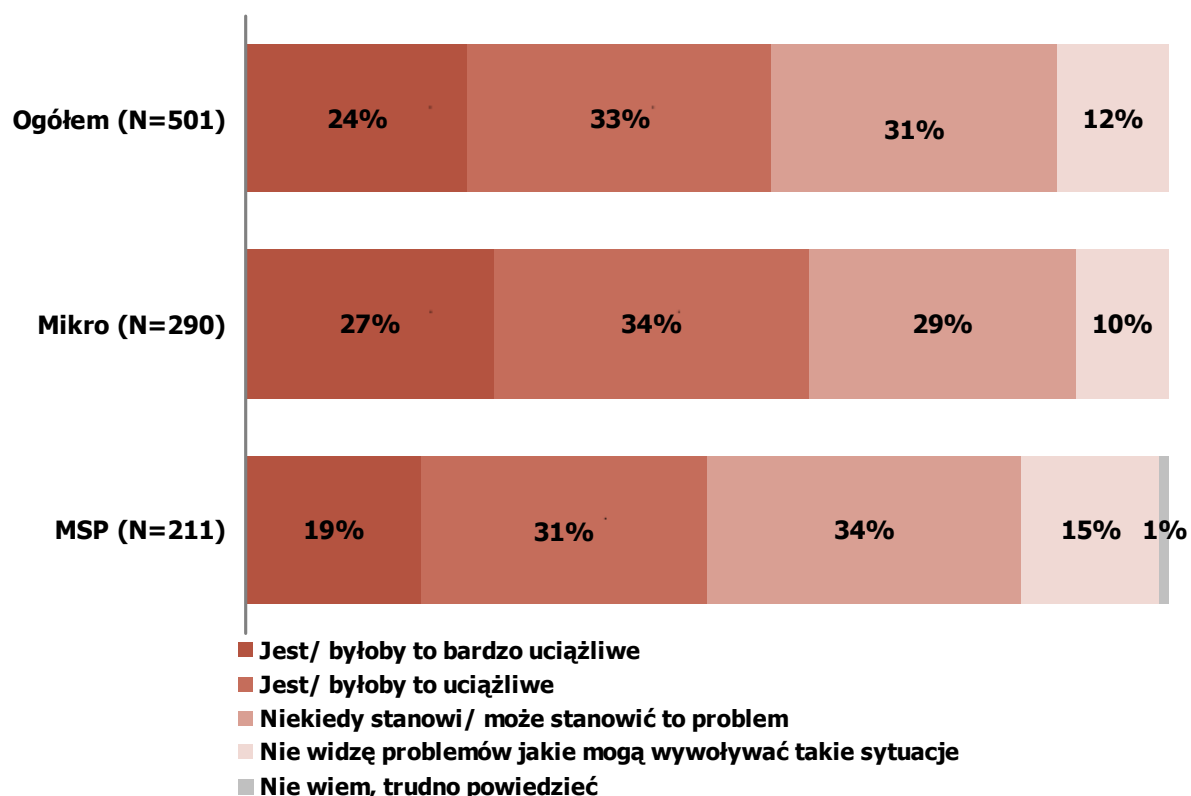
Czy kiedykolwiek zdarzyło się żeby kontrahent współpracujący z Pana(i) firmą nie zapłacił należności?

Nierzetelność płatnicza jako przeszkoda w prowadzeniu działalności gospodarczej

Ponad połowa (57%) ankieterowanych przedsiębiorców uważa problemy związane z nieterminowym regulowaniem zobowiązań za uciążliwe albo bardzo uciążliwe w prowadzeniu firmy.

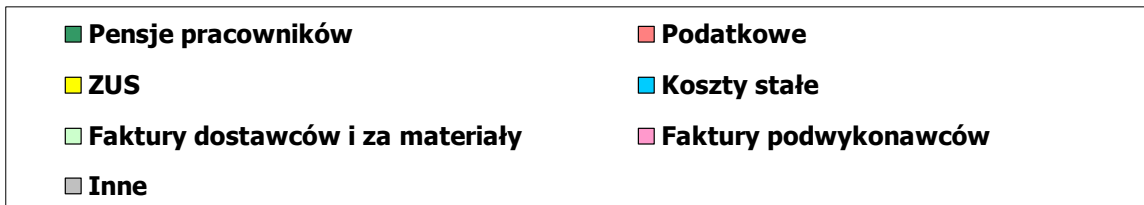
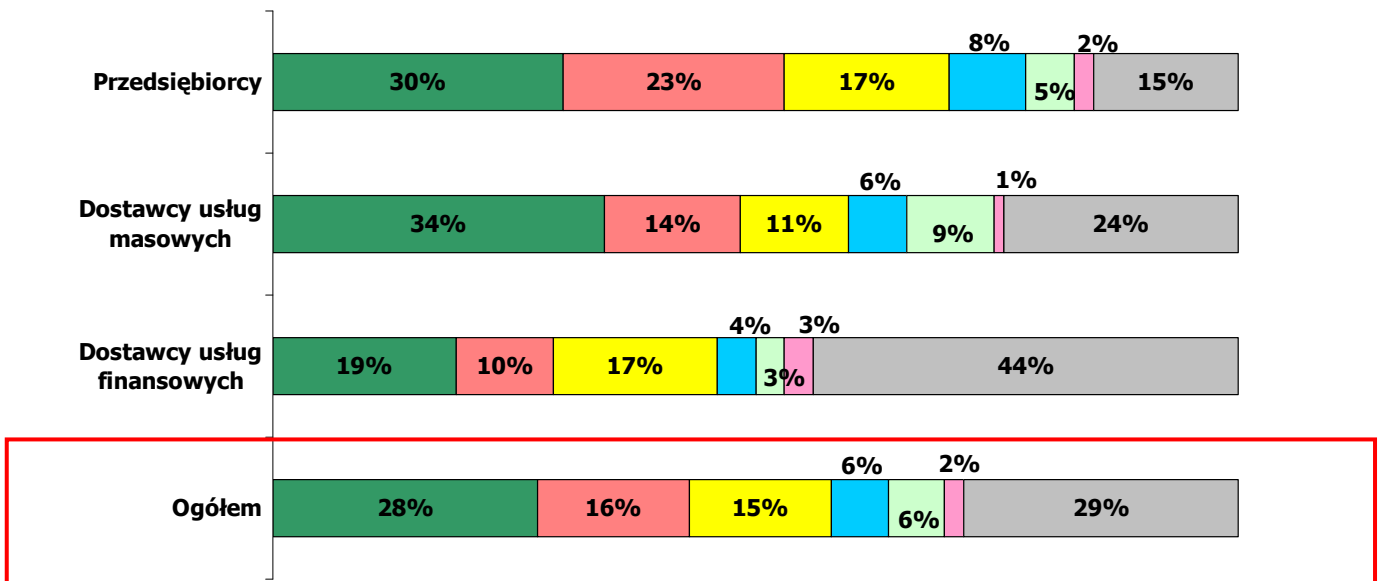
Proszę powiedzieć na ile kwestia nierzetelnych płatników jest/ byłaby uciążliwa dla bieżącej działalności Pana(i) firmy?

Przedsiębiorcy jako płatnicy

Przedsiębiorcy zapytani, jakie zobowiązania swojej firmy uważają za najważniejsze, zadeklarowali, że w pierwszej kolejności wypłacają pensje pracowników – 28% ankietowanych. Faktury dostawców i podwykonawców znajdują się na dalszych pozycjach za zobowiązaniami podatkowymi, ZUS i kosztami stałymi.

Jakie zobowiązania Pana/i firma reguluje w pierwszej kolejności?

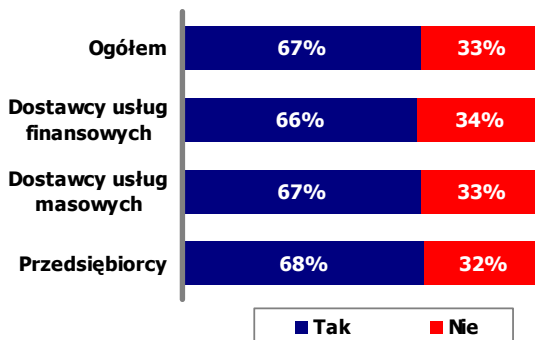
Odzyskiwanie podatku od „złych długów”

Nawet w przypadku, gdy dostawcy towarów lub usług nie otrzymują zapłaty za sprzedane towary czy świadczone usługi, powinni zapłacić podatek VAT. Dzięki obowiązującym od 1 grudnia 2008 r. zmianom w ustawie o podatku od towarów i usług sytuacja ta może jednak ulec poprawie. Na określonych zasadach można bowiem odzyskiwać podatek od niezapłaconych faktur (tzw. złe długi).

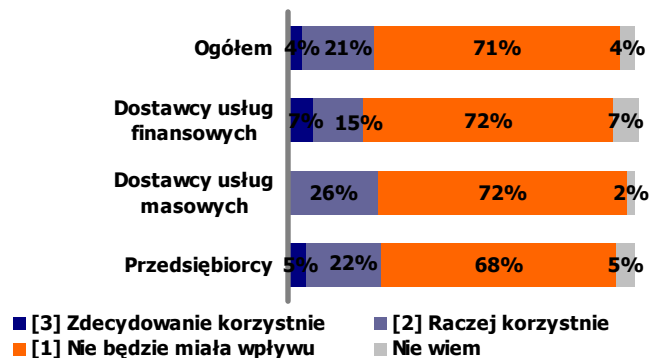
Zgodnie z ustawą podatnik może skorygować podatek należny z tytułu dostawy towarów lub świadczenia usług na terytorium kraju w przypadku wierzytelności, która nie została uregulowana w ciągu 180 dni od upływu terminu jej płatności określonego w umowie lub na fakturze. O dokonaniu korekty podatku należnego wierzyciel powinien w ciągu 7 dni od jej dokonania zawiadomić dłużnika oraz właściwy urząd skarbowy.

Większość ankietowanych przedsiębiorców (67%) zna nowe uregulowania umożliwiające odzyskanie podatku od faktur, za które płatności nie spłynęły. 25% z nich uważa zmiany za korzystne, większość jednak (71%) jest zdania, że nie wpłyną one na kondycję finansową firmy.

Czy słyszał Pan/i o zmianach w ustawie o VAT umożliwiających odzyskanie podatku za faktury, za które płatność nie spłynęła?

Czy powiedział(a)by Pan(i), że zmiana w ustawie o VAT umożliwiająca odzyskanie podatku za faktury, za które płatność nie spłynęła, wpłynie na kondycję finansową Pana(i) firmy ...?

Podsumowanie

10 punktów

tyle wyniósł wskaźnik bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym w styczniu 2009, o tyle samo wskaźnik spadł w porównaniu z wrześniem zeszłego roku

77%

firm zdarzyło się nie otrzymać należności od kontrahenta

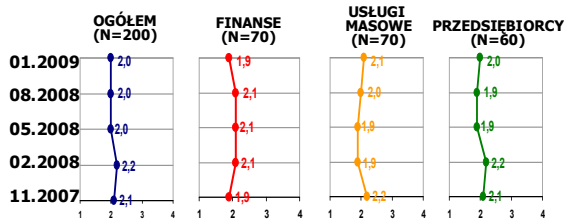
67%

przedstawicieli firm słyszało o zmianach w ustawie o VAT umożliwiających odzyskanie podatku od niezapłaconych faktur

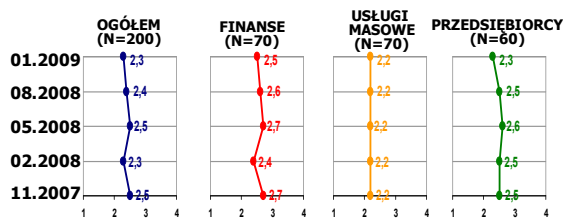
Szczegółowe wyniki badania

W jakim stopniu, w Pana(i) opinii, nieterminowe regulowanie płatności stanowi przeszkodę w prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce?

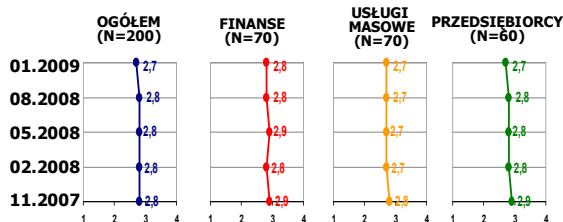
[1] – Poważna przeszkoda [4] – Niewielka przeszkoda

Czy problem nieterminowego regulowania należności, wśród firm z Pana(i) branży, występuje często czy rzadko?

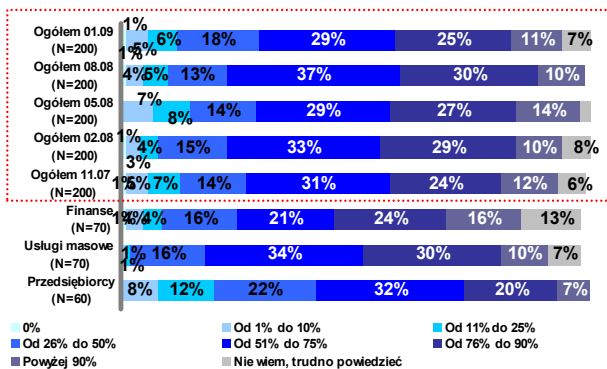
[1] – Często [4] – Rzadko

Jak ogólnie ocenia Pan(i) zdolność kontrahentów Pana(i) firmy/banku do regulowania bieżących zobowiązań?

[1] – Zdecydowanie niska [4] – Zdecydowanie wysoka

Jaki procent należności, wobec Pana(i) firmy /banku płacony jest zgodnie z terminem?

NIETERMINOWE REGULOWANIE PŁATNOŚCI

Nieterminowość niezmiennie postrzegana jako problem. Podobnie jak w poprzednich kwartałach, tak i obecnie, badani uznają nieterminowe regulowanie płatności przez kontrahentów za znaczne utrudnienie w ich bieżącej działalności. Dokonując oceny powagi tego problemu na 4 stopniowej skali, gdzie 1 oznacza poważne, a 4 niewielkie utrudnienie, aspekt ten w czasie trzech ostatnich pomiarów oceniany jest niezmiennie na 2,0 (średni dla wszystkich badanych). Rangę problemu w największym stopniu dostrzegają przedstawiciele branży finansowej – 1,9 (w stosunku do sierpnia 2008 spadek o 0,2). W nieznacznie mniejszym stopniu problem zauważalny jest przez przedstawicieli usług masowych oraz przedsiębiorców – wzrost ocen o 0,1 w stosunku do poprzedniego pomiaru (aktualne oceny wynoszą odpowiednio (2,1 i 2,0).

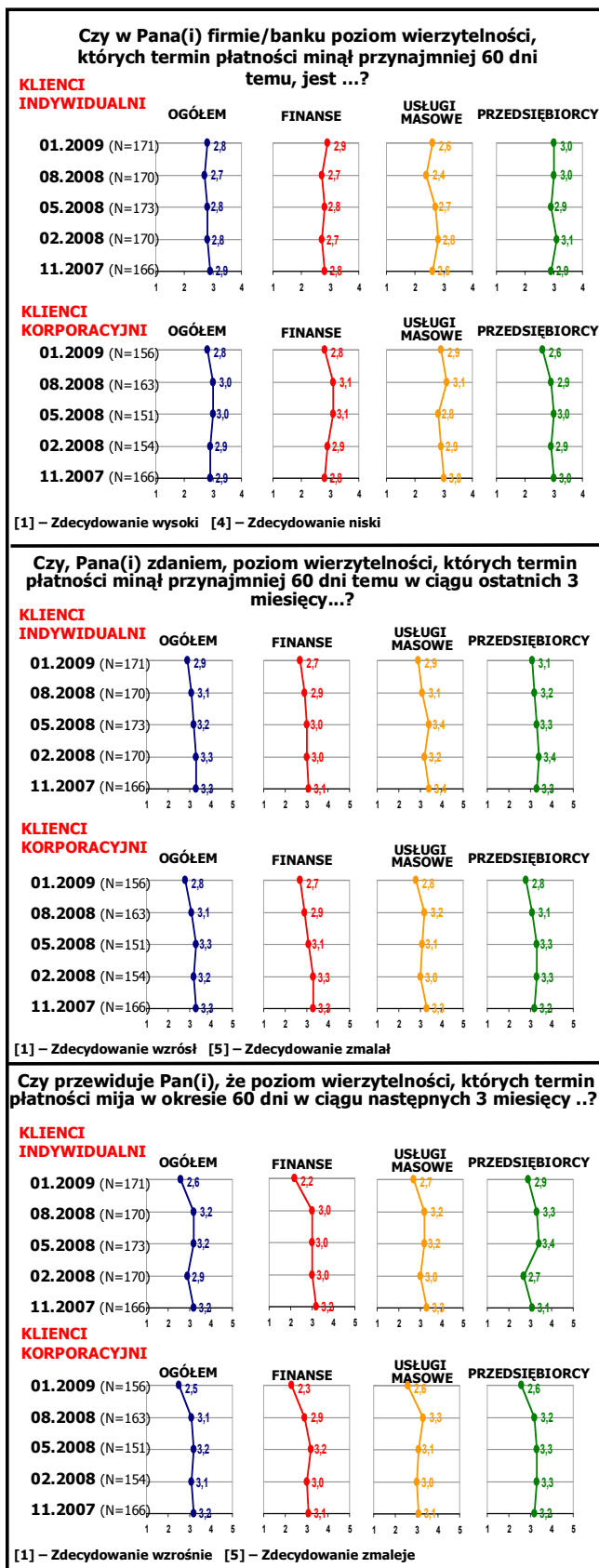
Dalszy spadek rzetelności partnerów biznesowych. Kolejny spadek oceny poziomu rzetelności wierzycieli oznacza powrót do poziomu z początku 2008 roku tj. średniej oceny 2,3. Największy spadek odnotowano w opiniach przedsiębiorców – z 2,5 w sierpniu 2008, do 2,3 w styczniu 2009. Nieznacznie nasilenie się zjawiska nieterminowego regulowania należności sygnalizują dostawcy usług finansowych (2,5, spadek z 2,6). Średni poziom ocen na poziomie 2,2 w dalszym ciągu utrzymuje się dla przedstawicieli usług masowych.

ZDOLNOŚĆ DO REGULOWANIA BIEŻĄCYCH ZOBOWIĄZAŃ

Nieznaczny spadek oceny zdolności kontrahentów do regulowania należności. W stosunku do sierpniowego pomiaru respondenci nieznacznie gorzej ocenili zdolność swoich kontrahentów do regulowania bieżących zobowiązań – spadek o 0,1 (z 2,8 do 2,7). Za spadek ogólnego wskaźnika odpowiadają przedsiębiorcy w wypadku których odnotowano spadek (z 2,8 do 2,7). W wypadku dwóch pozostałych grup objętych badaniem – dostawcy usług finansowych oraz masowych – średnie oceny utrzymały się na poziomie wyników z poprzedniego pomiaru i wynoszą odpowiednio 2,8 oraz 2,7.

NALEŻNOŚCI PŁACONE W TERMINIE VS. NALEŻNOŚCI PRZETERMINOWANE

Wzrost odsetka nieterminowych płatności. W stosunku do poprzedniego kwartału nie uległy znacznej zmianie deklaracje badanych odnośnie odsetka należności płaconego terminowo przez ich partnerów biznesowych. Blisko co trzeci pytany (30%) deklaruje, że terminowe wpłaty nie przekraczają połowy należności (w poprzedniej fali było to 23%). 29% badanych wskazuje sytuację, w której terminowe wpłaty plasują się pomiędzy 51% a 75% wszystkich należności (w sierpniu było to 37%), zaś 25% pytanych otrzymuje w terminie pomiędzy 76% a 90% zobowiązań finansowych. W wypadku 11% respondentów terminowe wpłaty należności przekraczają 90%.

WIERZYTELNOŚCI PRZETERMINOWANE

Poziom nieterminowych wierzytelności – spadek dla klientów detalicznych i wzrost dla korporacyjnych. Obecnie poziom nieterminowych wierzytelności wśród klientów indywidualnych został uznany przez badanych za nieco niższy niż w poprzednim kwartale i oceniony na 2,8 (na 4 stopniowej skali gdzie 1 oznacza zdecydowanie wysoki, a 4 zdecydowanie niski poziom przeterminowanych należności). Poprawę ocen odnotowano w grupie dostawców usług finansowych (z 2,7 do 2,9) oraz usług masowych (z 2,4 do 2,6). Na niezmiennym poziomie pozostała średnia ocena wśród przedsiębiorców – 3,0.

W przypadku kontrahentów biznesowych sytuacja dla ogółu badanych uległa nieznacznemu pogorszeniu – spadek ocen o 0,2 punktu (z 3,0 do 2,8). Nieznacznie większe spadki odnotowano wśród przedsiębiorców oraz dostawców usług finansowych (o 0,3 pkt – odpowiednio z 2,9 do 2,6 oraz 3,1 do 2,8). Spadek o 0,2 pkt. zaobserwowano w grupie dostawców usług masowych (z 3,1 do 2,9).

Kolejny spadek oceny minionego kwartału.

Ocena zmian jakie w tej sferze nastąpiły w ostatnich 4 miesiącach ponownie się pogorszyła. Na 5 stopniowej skali, gdzie 1 oznacza zdecydowany wzrost wierzytelności, których termin spłaty minął przynajmniej 60 dni temu, a 5 ich zdecydowany spadek, w odniesieniu do klientów indywidualnych odnotowano tym razem 0,2 punktowy spadek, z 3,1 do 2,9 (spadek zanotowany w czasie sierpniowego pomiaru wynosił 0,1). 0,2 punktowe spadki odnotowano w grupie dostawców usług finansowych (z 2,9 do 2,7) oraz masowych (z 3,1 do 2,9). W wypadku przedsiębiorców spadek wyniósł tylko 0,1 punktu, a aktualnie notowany wynik, 3,1 punktu, jest najwyższy wśród trzech badanych grup.

W wypadku klientów biznesowych również zaobserwowano spadki – dla ogółu respondentów wyraźny, bo o 0,3 punktu, do poziomu 2,8. W największym stopniu odpowiadają za niego oceny uzyskane od dostawców usług masowych, według których możliwości płatnicze kontrahentów pogorszyły się o 0,4 punktu (z 3,2 do 2,8). Wśród dostawców usług finansowych oraz przedsiębiorców spadki są niższe i wynoszą odpowiednio 0,2 i 0,3 punktu – 2,7 i 2,8.

Wyraźnie złe nastroje w ocenach najbliższego kwartału.

O ile w ocenach minionych 4 miesięcy spadki można uznać za niewielkie, o tyle w warstwie prognostycznej sytuacja jest już niepokojąca. Respondenci zarówno w stosunku do swoich klientów detalicznych jak i biznesowych przewidują znaczący, bo 0,6 punktowy spadek zdolności terminowego regulowania należności – spadek do poziomu odpowiednio 2,6 oraz 2,5 punktu (oceny na 5 punktowej skali, gdzie 1 oznacza zdecydowane wzrost, a 5 zdecydowany spadek poziomu przeterminowanych wierzytelności).

W wypadku klientów detalicznych za spadek ocen przede wszystkim odpowiadają dostawcy usług finansowych, którzy poziom przeterminowanych wierzytelności w perspektywie najbliższego kwartału oceniają o 0,8 punktu gorzej niż w pomiarze sierpniowym (2,2). W wypadku dostawców usług masowych oraz przedsiębiorców spadki wynoszą odpowiednio 0,5 (do 2,7) oraz 0,4 (do 2,9).

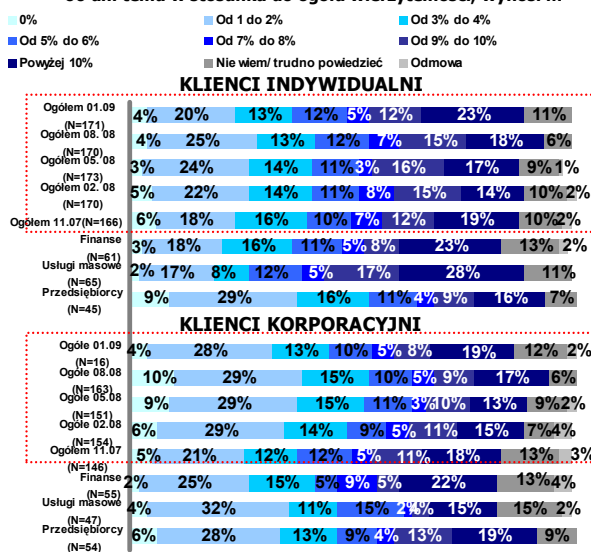
Spadki dotyczące kontrahentów biznesowych w największym stopniu związane są z dostawcami usług masowych (spadek o 0,7 do poziomu 2,6). W wypadku pozostałych grup spadki wyniosły 0,6 punktu.

Czy zdarzyło się, iż w okresie ostatnich trzech miesięcy, w celu odzyskania wierzytelności, Pana(i) firma /bank podejmował(a) działania takie jak: ...?

dane w %	11.07	02.08	05.08	08.08	01.09
Wezwania listowne do zapłaty wierzytelności	93	93	94	93	96
Kontakt bezpośredni z dłużnikiem	85	88	92	85	91
Wezwania telefoniczne do zapłaty wierzytelności	83	84	85	82	89
Skorzystanie z usług komornika	51	44	53	58	55
Podjęcie innych działań prawnych	59	55	48	54	51
Wymówienie umowy z powodu zaległości w płatnościach	61	43	45	48	50
Skorzystanie z usług firmy windykacyjnej	39	36	39	33	33
Podanie dłużnika do Biura Informacji Gospodarczej	20	20	23	15	21
Sprzedaż należności	15	13	10	12	11

Ogółem (N=200) Dostawcy usług masowych (N=60)
Dostawcy usług finansowych (N=70) Przedsiębiorcy (N=60)

Poziom wierzytelności, których termin płatności minął przynajmniej 60 dni temu w stosunku do ogółu wierzytelności, wynosi ...

Barometr Bezpieczeństwa Obrotu Gospodarczego – InfoMonitor/BIK/Pentor RI 01'2009

SPOSOBY RADZENIA SOBIE Z PRZETERMINOWANYMI WIERZYTELNOŚCIAMI

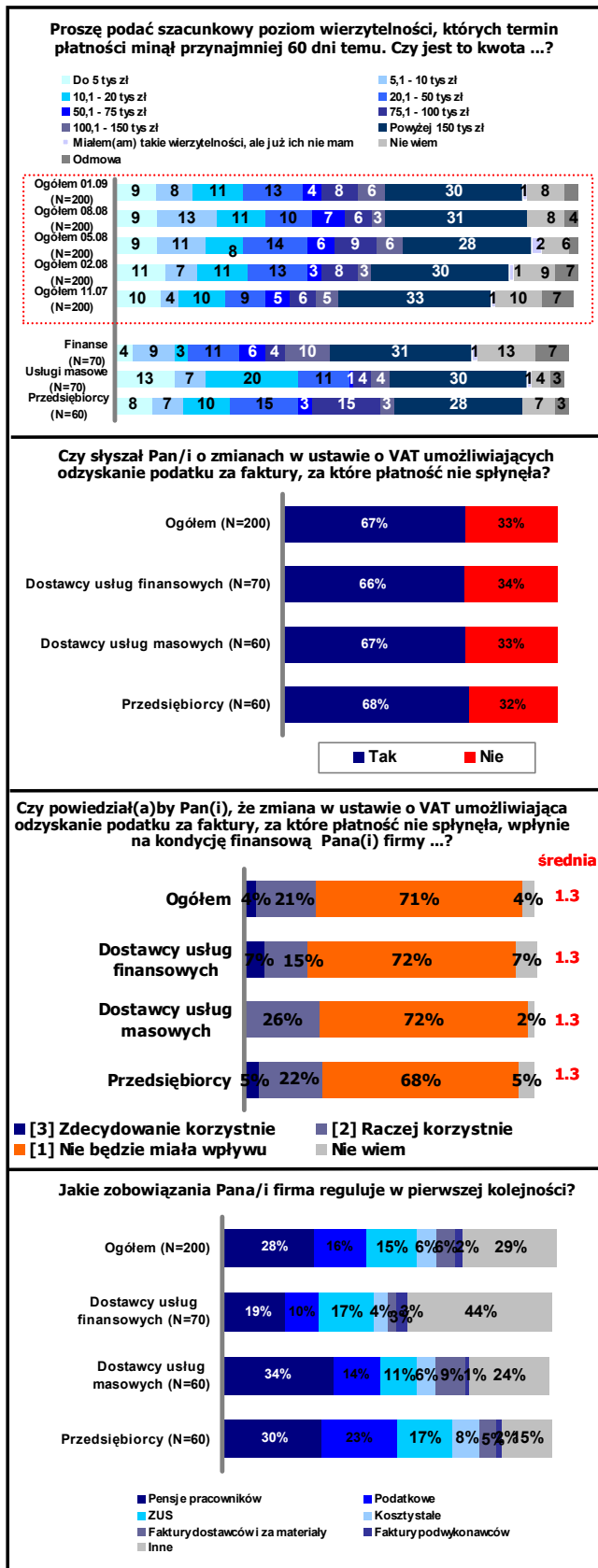
Respondenci zapytani jak radzą sobie z nierzetelnymi kontrahentami niezmiennie najczęściej wskazują na listowne wezwania do zapłaty wierzytelności. W okresie czterech ostatnich miesięcy taką metodą odzyskiwania zaległych wierzytelności posłużyło się 96% badanych (o 3 pkt. proc. więcej niż w ubiegłej fali badania). Po metodę tą najchętniej sięgają dostawcy usług masowych (99%). Nieco rzadziej pytani decydują się na bezpośredni kontakt z dłużnikiem – 91% i na telefoniczne wezwania do zapłaty – 89% (obydwa sposoby zyskały na popularności od czasu poprzedniego pomiaru). Metody te najchętniej wykorzystują dostawcy usług finansowych (w obydwu wypadkach wzrost o 10 pkt. proc. w stosunku do sierpnia). Na szczególną uwagę zasługuje wzrost zainteresowania skorzystaniem z pomocy Biura Informacji Gospodarczej (z 15% do 21%). Metoda ta szczególnie zyskała na popularności dostawcy usług finansowych – w sierpniu skorzystanie z niej deklarowało 20% pytanych, w styczniu 36%.

POZIOM ZADŁUŻENIA

Poziom przeterminowanych wierzytelności – nadal stabilny. Poziom wierzytelności klientów indywidualnych, których termin płatności minął przynajmniej 60 dni temu nie zmienił się znacząco od czasu ostatniego pomiaru. Przeterminowane wierzytelności stanowią pomiędzy 1 a 2% wszystkich wierzytelności w wypadku blisko co 5 respondentów (20%). Co 4 pytany deklaruje, że nieterminowe regulowanie należności stanowi pomiędzy 3% a 6% wszystkich wpłat (25%). 17% pytanych deklaruje, iż długi, których termin spłaty minął przynajmniej 60 dni temu stanowią pomiędzy 7 a 10% wszystkich długów. W stosunku do poprzedniej fali badania można zaobserwować wzrost liczby respondentów (o 5 pkt. proc.) wskazujących na zaległości przekraczające 10% wszystkich należności – aktualnie jest to aż 23% pytanych (w sierpniu – 18%).

Klienci korporacyjni niezmiennie stanowią grupę, która w nieco mniejszym stopniu zalega z płatnościami. W ich wypadku tylko 19% przeterminowanych zaległości przekracza 10% wszystkich należności. 32% respondentów deklaruje, że przeterminowane płatności wśród kontrahentów biznesowych nie przekraczają 2% wszystkich należności (w sierpniu było to 39%). Co 4 badany (23%) w dalszym ciągu deklaruje, że zaległości takie utrzymują się na poziomie 3-6% wszystkich należności, zaś 13% pytanych szacuje poziom płatności, których termin minął przynajmniej 60 dni temu, na 7 – 10% wszystkich należności.

Zmiany w tym obszarze może jednak sugerować rosnący odsetek respondentów nie potrafiących lub odmawiających odpowiedzi na to pytanie – wśród klientów indywidualnych z 6 do 11%, w wśród korporacyjnych z 6 do 14%.

Barometr Bezpieczeństwa Obrotu Gospodarczego – InfoMonitor/BIK/Pentor RI 01'2009

Wartość przeterminowanych wierzytelności na stałym poziomie. Blisko jedna trzecia badanych (30%) szacuje poziom wierzytelności, których termin płatności minął przynajmniej 60 dni temu na kwotę przekraczającą 150 tysięcy złotych. Taki poziom zadłużenia wskazywany jest przez większość respondentów we wszystkich badanych grupach. Zaległości pomiędzy 20 a 50 tysięcy PLN wskazuje 31% pytanym - w sierpniu było mniej, bo 26%. W porównaniu z poprzednim pomiarem nieznacznie zmniejszyła się grupa respondentów, wskazujących na wierzytelności których łączna wartość nie przekracza 20 tysięcy PLN – w sierpniu był to co 3 pytanym (33%), obecnie jest to 29%.

PYTANIA DODATKOWE

2/3 (67%) pytanym słyszało o zmianach w ustawie VAT w efekcie których możliwe będzie odzyskanie podatku z faktur, za które płatności nie spłynęły.

Zmiana ta jest jednak dość chłodno przyjmowana – blisko 3/4 pytanym (71%) uznaje, że taki zapis nie będzie miał wpływu na kondycję finansową ich firmy. Co 5 (20%) twierdzi, że patrząc z perspektywy płynności finansowej jest to zapis raczej korzystny, a w ocenie 4% bardzo korzystny.

Pensje pracowników to zobowiązania finansowe, które firmy objęte badaniem najczęściej starają się regulować w pierwszej kolejności (wskazywane przez 28% firm). Nieco rzadziej jako zobowiązania opłacane w pierwszej kolejności respondenci wskazują na podatki oraz składki ZUS – odpowiednio 16% i 15%. Koszty stałe oraz fakturowanie materiałów to priorytety dla 6% respondentów. Jedynie 2% pytanym na pierwszym miejscu stawia opłacenie faktur przychodzących od podwykonawców. Jednocześnie 29% pytanym nie potrafi wskazać tych zobowiązań, które ich firma opłaca w pierwszej kolejności. Zjawisko to jest szczególnie widoczne wśród dostawców usług masowych (44%).